

Onderwerp Meerjarenbegrotingen openbaar onderwijsbesturen gemeente Groningen  
2023  
ter informatie  
Steller Arthur de Jong

De leden van de raad van de gemeente Groningen  
te  
GRONINGEN

Telefoon 72 21

Bijlage(n) 3

Ons kenmerk 122456-2023

Datum 24 mei 2023

Uw brief van

Uw kenmerk



Geachte heer, mevrouw,

Onlangs kreeg uw raad drie meerjarenbegrotingen toegestuurd. Het betreft de begrotingen van Openbaar Onderwijs Groningen (openbare basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs en scholen voor voortgezet onderwijs), Stichting Baasis (openbare basisscholen in de voormalige gemeente Haren en de gemeente Tynaarlo) en Stichting Openbaar Onderwijs Marenland (openbare basisscholen in de voormalige gemeente Ten Boer en de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland). Alle drie schoolbesturen werken met een Raad van Toezicht-model. De toezichtfunctie (waaronder het vaststellen van de begroting) wordt vervuld door een Raad van Toezicht. De begrotingen worden ter informatie naar de gemeenteraad gestuurd.

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende openbaar onderwijs. Vanuit deze verantwoordelijkheid houden wij extern toezicht op de continuïteit en het openbare karakter van het openbaar onderwijs. Het toezicht houdt in dat de gemeente kan ingrijpen in gevallen van ernstige taakverwaarlozing door de school of wanneer het functioneren van de school in strijd is met de wet. Uit het toezicht vloeit voort dat de gemeente de begrotingen op hoofdlijnen bekijkt en met name controleert of de continuïteit van het openbaar onderwijs in gevaar is.

Wij hebben de begrotingen beoordeeld. Onderdeel van de beoordeling vormen de financiële signaleringsgrenzen die het Rijk hanteert. Daarnaast is voor ons de combinatie van financieel beleid met de taak van de onderwijsbesturen om kwalitatief goed onderwijs aan te bieden van wezenlijk belang. In deze brief vatten we de uitkomsten samen en beschrijven wij de werkwijze waarop wij samen met u onze controlerende taak kunnen uitvoeren.

### Openbaar Onderwijs Groningen (OOG)

OOG heeft voor het jaar 2023 een aantal organisatiebrede prioriteiten geformuleerd. Deze prioriteiten zijn dezelfde als in 2022, waarbij sprake is van lichte accentverschillen. Allereerst blijft OOG investeren in de kwaliteit van het onderwijs, zowel op schoolniveau als op bestuursniveau. In 2023 ontstaat naast de kwaliteitsontwikkeling meer ruimte voor onderwijsontwikkeling. Thema's hierbij zijn onder andere burgerschap, 21<sup>e</sup>-eeuwse vaardigheden en kansengelijkheid. In 2022 heeft OOG met andere schoolbesturen uit de regio afspraken gemaakt over het krijgen en houden van voldoende gekwalificeerd personeel. Deze afspraken worden in 2023 voortgezet en gevolgd. Derde prioriteit betreft de positionering van het onderwijs, waarbij het met name gaat over het onderwijsaanbod en de leerlingontwikkeling op de scholen. De vierde prioriteit betreft een herijking van de werkwijze en positionering van het onderwijsbureau. De vijfde prioriteit betreft het passend onderwijs.

Wij beoordelen de financiële situatie van OOG aan de hand van financiële signaleringsgrenzen die tussen OOG en de gemeente Groningen zijn afgesproken en die de inspectie hanteert. Daarvoor worden kerngetallen gebruikt met betrekking tot solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit en eigen vermogen.

Voor wat betreft de kengetallen betreffende solvabiliteit, liquiditeit en omvang eigen vermogen voldoet OOG in 2023 aan de norm. Vanaf 2024 zit de liquiditeit onder de norm van 0,75. Oorzaken zijn de vorig jaar al aangekondigde aanpassing van de bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar en het begrote negatieve resultaat van 2023 van € 2,8 miljoen door met name de hogere energielasten. Een aandachtspunt voor OOG is dat hun begrote weerstandsvermogen van 2023-2027 onder de zelf gestelde norm van 7% komt. Deze daling wordt veroorzaakt doordat er meerjarig geen rendement is begroot en daarbij neemt de buffer door inflatie in relatieve zin per jaar steeds iets af.

OOG geeft aan momenteel niet aan hun eigen financiële uitgangspunten te voldoen. Het rijk houdt, via de Inspectie van het Onderwijs, toezicht op de financiële gezondheid van schoolbesturen. De financiële positie van OOG kan gevolgen hebben voor de handhaving door de Inspectie. OOG werkt aan een plan om hun financiële kengetallen weer boven de norm te krijgen. In dit plan wordt gewerkt aan beheersing van de energiekosten, het bouwen aan een structureel positief begrotingssaldo, het realiseren van hogere reserves en het uitstellen van investeringen. In de loop van 2023 zal OOG een volledig herziende versie van de risicomatrix presenteren, waarin de belangrijkste risico's van de organisatie zijn geïdentificeerd en gekwantificeerd. Deze herziening weegt ook mee in het toezicht vanuit het rijk.

Wij houden stevig de vinger aan de pols om te zien hoe OOG zijn financiële positie nu en in de toekomst weet te verstevigen door regelmatig bestuurlijk overleg, conform het protocol werkafspraken van OOG en de gemeente.

### Stichting Baasis

Stichting Baasis, hierna Baasis genoemd, vormt het schoolbestuur voor 13 basisscholen waarvan drie zich in de gemeente Groningen bevinden. Het gaat hierbij om 26% van het totaal aantal leerlingen dat onder de verantwoordelijkheid van Baasis valt. De begroting 2023 van Baasis maakt deel uit van het 'Meerjarenbestuursplan 2023-2027'. Omdat het meerjarenformatiebeleid, de meerjarenbegroting en het bestuursplan onlosmakelijk met

Volgvel 2

elkaar zijn verbonden heeft Baasis besloten deze drie onderdelen in één meerjarenbestuursplan op te nemen.

Voor de beleidsperiode 2023-2027 heeft Baasis een viertal speerpunten geformuleerd. Het betreft de herijking van de strategie, het verbeteren van het zicht op de onderwijskwaliteit, aandacht voor de ontwikkeling van de medewerkers en de strategische personeelsplanning. Voor het verder terugdringen van het lerarentekort werkt Baasis regionaal samen met partijen in Drenthe en Groningen waarbij men zich richt op samenwerking, kennisdeling en de versterking van het imago van het onderwijs.

Baasis heeft de meerjareengegevens over de financiële signaleringsgrenzen aangeleverd bij de jaarrekening die wij zomer 2022 van hen hebben ontvangen. Voor wat betreft de kengetallen betreffende solvabiliteit, liquiditeit en omvang eigen vermogen voldoet Baasis aan de norm. Voor 2023 en de jaren daarna houdt Baasis rekening met een winst. Deze winst wordt mede veroorzaakt door hogere rijksbijdragen in 2023 vergeleken met 2022. Hoe Baasis de stijging van de energieprijzen opvangt is niet uit de begroting op te maken.

Door het ontbreken van de signaleringcijfers is het lastig een definitief oordeel te vormen over de begroting. De beschikbare informatie geeft vooralsnog geen indicaties om ons zorgen maken over de toekomst van Baasis en haar scholen. Wij houden echter wel samen met de gemeente Tynaarlo de vinger aan de pols.

#### Stichting Openbaar Onderwijs Marenland

Stichting Openbaar Onderwijs Marenland, hierna te noemen Marenland, heeft in totaal 21 basisscholen waarvan drie in onze gemeente zijn gevestigd. Het gaat hierbij om 13% van het totaal aantal leerlingen van Marenland. Marenland beoogt per 1-1-2024 op te houden als zelfstandige stichting en gaat een fusie aan met Noordkwartier. In de komende jaren krijgt Marenland te maken met een aantal uitdagingen, zoals het personeelstekort en de onzekerheid over het terugverdieneffect van de investeringen in duurzaamheid. Marenland is zelf een analyse begonnen om de risico's beter in te schatten.

In 2023 is er sprake van een begrotingstekort dat gedekt wordt uit hun eigen vermogen. Dit kan omdat het eigen vermogen van Marenland ruimschoots voldoende is om het negatieve resultaat van 2023 te dragen. Het begrotingstekort wordt enerzijds veroorzaakt door de voorbereiding van de fusie en anderzijds door de stijgende energieprijzen. Marenland verwacht van het rijk nog een compensatie voor de hoge energielasten.

Alle financiële kengetallen van Marenland voor 2023 zijn boven de norm begroot. Dit toont aan dat Marenland een gezonde organisatie is. In 2024 en 2025 verwacht Marenland dat de rentabiliteit en het weerstandsvermogen onder de vastgestelde norm gaan vallen. De reden hiervoor is terug te leiden naar de beoogde fusie met Noordkwartier. Marenland voldoet aan de signaleringsnormen. De aandachtspunten zijn de beoogde fusie en hun bovenmatige eigen vermogen. Marenland verklaart zelf dat zij dit nodig hebben voor de toekomstige investeringen in groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen voor meubilair.

### Conclusie

We constateren dat de schoolbesturen die actief zijn binnen onze gemeentegrenzen zorgen voor voldoende beschikbaarheid van openbaar onderwijs. Er is geen sprake van ernstige taakverwaarlozing door een of meer scholen, of van het in strijd met de wet functioneren van een of meer scholen. Ondanks onze beperkte rol in het uitoefenen van het toezicht willen wij bij met name OOG betrokken blijven bij de wijze waarop gewerkt wordt aan het oplossen van de financiële knelpunten.

Wij vinden het van groot belang om goed in gesprek te blijven met al onze schoolbesturen, in het bijzonder de schoolbesturen voor openbaar onderwijs. Daarom hebben we samen met zowel OOG als met Baasis onze afspraken ook vastgelegd in een protocol werkafspraken. Hierdoor kan de samenwerking op onderwerpen en thema's waarbij zowel gemeente als schoolbesturen op grond van de relevante wetgeving en de statuten taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden kennen, gestructureerd en planmatig verlopen met voor alle betrokkenen een eenduidig verwachtingspatroon.

### Tot slot

Op 12 oktober 2022 heeft u op de locatie IKC Borgman Ebbinghe een beeldvormende bijeenkomst gehad met de drie besturen. Op deze bijeenkomst hebben de bestuurders tal van onderwerpen toegelicht en bent u in de gelegenheid gesteld zowel organisatorische als onderwijsinhoudelijke vragen te stellen en aandachtspunten te benoemen. Daarbij is afgesproken om ook in 2023 een soortgelijke bijeenkomst te organiseren. Dit biedt wederom een goede gelegenheid om samen op zowel inhoud, kwaliteit als financiën van het openbaar onderwijs in onze gemeente te reflecteren.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,  
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,  
Koen Schuiling

locosecretaris,  
Bert Popken

*Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.*